

Fotodinamiskās terapijas efektivitāte *acne vulgaris* ārstēšanā

Kristīne Rozniece

Rīgas Stradiņa universitāte, Infektoloģijas un dermatoloģijas katedra, Latvija

Ievads. *Acne vulgaris* ir bieži sastopama dermatoze, kas skar 70–95% pasaules populācijas iedzīvotāju vecuma grupā no 16 līdz 40 gadiem. Pašreizējā medikamentozā ārstēšana lielākoties ir īslaicīgi efektīva ar biežiem recidīviem, turklāt sistēmiski lietojamiem medikamentiem novēro blaknes, kas ir daudz bīstamākas par pašu slimību. Šo iemeslu dēļ pasaulē meklē jaunas, efektīvas un drošas *acne* ārstēšanas metodes. Viena no tādām ir fotodinamiskā terapija (FDT). Tā ir biomedicīniska metode, kad ārstēšanā izmanto lokāli aplicējama porfirīnu prekursora un redzamās gaismas kombināciju, kas selektīvi iznīcina iekaisušos tauku dziedzerus un *Propionibacterium acne*. Metode ir novitāra un daudzsološa, tomēr joprojām nav izstrādāta precīza FDT metodoloģija. Tāpēc ir nepieciešami jauni pētījumi, kas ļautu radīt FDT ārstniecisko shēmu *acne vulgaris* gadījumā.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Šī pētījuma mērķis bija pārbaudīt FDT efektivitāti un drošību izteiktas papulopustulāras *acne vulgaris* gadījumā.

Pētījumā iesaistīja 25 pacientus ar izteiktu papulopustulāru sejas *acne vulgaris*. Kā porfirīnu prekursoru izmantojām 5-alfa aminolevulēnskābi (5-ALA), pagatavotu lokālai lietošanai 10% koncentrācijā. Preparātu aplicēja uz skartajiem ādas apvidiem zem okluzīva, gaismu necaurlaidīga pārsēja. Ekspozīcijas laiks bija divas stundas. Tad pārsējs tika noņemts, un apstrādāto ādu apstaroja ar redzamās gaismas sarkano spektru (*Omnilux Medical LED's Lamp*, 633 nm, UK), enerģijas daudzums – 100 J/cm², ekspozīcijas laiks – 16 min. Nākošā procedūra tika veikta ar 4 nedēļu intervālu. Kopumā katram pacientam veica trīs FDT seansus. Metodes efektivitāti un drošību izvērtēja ar speciāli izstrādātu anketu palīdzību, ko aizpildīja gan pētnieks, gan pacienti.

Rezultāti. Pamanāma uzlabošanās jau pēc pirmā seansa tika novērota visiem pacientiem. Ievērojami samazinājās papulopustulāro elementu skaits: pēc pirmā FDT seansa par 35%, pēc otrā seansa par 50%, bet pēc trešā seansa par 78%. Visiem pacientiem uzreiz pēc procedūras novēroja apstrādātā laukuma eritēmu, tūsku, zvīņošanos. Pēc 7 dienām sejas āda bija bez akūta iekaisuma pazīmēm un pacientes varēja atsākt ikdienas aktivitātes. Visas pacientes novērtēja procedūru kā nedaudz sāpīgu. Citas blaknes netika konstatētas.

Secinājumi. FDT ir efektīva un droša *acne vulgaris* ārstēšanas metode, tomēr ir nepieciešami jauni pētījumi, lai atklātu tādu 5-ALA koncentrācijas un apstarošanas parametru kombināciju, kas neradītu izteiktu apstrādātās ādas kairinājumu ar sekojošu pacientu ikdienas aktivitātes ierobežojumu.